

Communicatieplan DE BASIS 2008 Digitaal Erfgoed Nederland (DEN)

(versie bewerkt juli 2008)

De Creative Commons Naamsvermelding-Niet-commercieel-Gelijk delen 3.0 Nederland Licentie is van toepassing op dit werk.

Inleiding

Het deelplan 2007 voor de communicatie over de Basisset ICT-normen (nu 'DE BASIS') is op een paar punten door de actualiteit ingehaald. In 2007 waren de procedure, de communicatiemiddelen en -strategieën nog onduidelijk en nieuw. Nu, in 2008, passen we het communicatieplan aan zodat dit de communicatie over DE BASIS het komende jaar kan ondersteunen.

Een vooruitgang in de communicatie ten opzichte van 2007 is dat de term DE BASIS, acroniem voor 'Digitaal Erfgoed: Bouwen Aan Succesvolle ICT-Strategie', sinds begin 2008 is geïntroduceerd. De afkorting is aansprekender en gemakkelijker te gebruiken dan 'Basisset ICT-normen'. Enkele andere verworvenheden sinds het communicatieplan van 2007 zijn:

- De mogelijkheid tot certificering van instellingen/projecten die aan alle standaarden in DE BASIS voldoen.
- De publicatie van een gedrukte zelftest voor DE BASIS Vindbaarheid.
- Een actieve wiki-site die de discussie over DE BASIS kan ondersteunen is beschikbaar.
- Het Plan van Aanpak voor DE BASIS in 2008 is klaar.

De communicatie over DE BASIS vormt een onderdeel van de totale communicatieprobleemstelling van DEN:

'Hoe kan DEN de bereidheid van (ondersteunende) instellingen stimuleren om kennis te delen. Het kennisdelen heeft als uiteindelijk doel dat de erfgoedinstellingen op een effectievere en efficiëntere manier gebruik maken van ICT bij het uitvoeren van hun kerntaken.'

Het deelplan DE BASIS 2008 maakt deel uit van het algemene communicatiebeleid van DEN.

Belang van DE BASIS

Digitalisering stimuleert het gebruik van erfgoed en verhoogt daarmee het rendement van de (publieke) middelen die worden besteed aan erfgoed. Voorwaarde daarvoor is dat het gebruik van ICT door erfgoedinstellingen effectief en toekomstgericht is.

Ook bevordert digitalisering de Collectie Nederland. De Digitale Collectie Nederland is meer dan de som van de publieksdiensten van de afzonderlijke collectiebeheerders. In digitale vorm ontstaat als het ware één geïntegreerde dienstverlening. Het is mogelijk om collecties en erfgoed informatie eindeloos te combineren en te hergebruiken, in samenwerkingsprojecten, regionale en thematische portals, wereldwijd tot in de browser of software van de individuele gebruiker. Voorwaarde daarvoor is dat bij het gebruik van ICT niet alleen wordt gekeken naar de eigen missie en doelstellingen maar dat er ook aandacht is voor interoperabiliteit.

De gezamenlijke vaststelling van DE BASIS (door DEN, de redactie en experts uit het veld) is een belangrijke manier om aanwezige kennis zichtbaar en toepasbaar te maken ten behoeve van het gehele erfgoedveld. Het motto 'Kennis maken is kennis delen' geldt bij uitstek voor DE BASIS.

DE BASIS en plaats in het ICT-register

In het ICT-register inventariseert, documenteert en valideert DEN samen met experts uit de erfgoedinstellingen kwaliteitsinstrumenten die in de ICT-praktijk ingezet dienen te worden. Het Register bestaat uit een overzichtelijke lijst van normen, regels en kenmerken, onderzoeksmethoden, kwaliteitshandboeken en checklists. DE BASIS maakt deel uit van het Register en is gemarkeerd terug te vinden in het overzicht.

Het proces van normering als onderdeel van het door DEN te ontwikkelen systeem van kwaliteitszorg is minstens zo belangrijk als het uiteindelijke resultaat: de set van DE BASIS. Daarom moet er over het gehele proces, tot en met de uiteindelijke set regelmatig gecommuniceerd worden.

De normering is opgesplitst in thema's. In 2007 is DE BASIS voor Vindbaarheid vastgesteld. In 2008 komen de thema's Vervaardiging en Digitale duurzaamheid aan de orde. Het thema Vervaardiging is weer opgesplitst per soort informatie (audiovisuele materialen, tekst, beeld, geo).

Het besluit DE BASIS vast te stellen komt niet voort uit een behoefte om de instellingen een keurslijf op te leggen, maar moet gezien worden als een veilig vertrekpunt voor verdere ontwikkeling. Belangrijk is dat DE BASIS op basis van zelfregulering tot stand komt. De input van experts uit het veld is hierbij onontbeerlijk.

Het communicatieprobleem

De Basisset van ICT-normen is -net als standaardisatie, kwaliteitszorg en zelfregulering- een taai en hoog-gespecialiseerd onderwerp. We zullen via communicatie de medewerkers in de erfgoedinstellingen moeten informeren, activeren en motiveren om kennis te delen en te verwerven over standaarden voor DE BASIS.

Probleemstellingen:

1. Hoe **activeren** we de reeds enigszins geïnteresseerde groep (doeners en de beleidsmakers/beslissers, waar onder de directies) erfgoedprofessionals om actief deel te nemen aan de discussie over DE BASIS?
2. Hoe zorgen we ervoor dat we de groep die nog geen speciale interesse in standaarden/DE BASIS heeft, maar die er in de toekomst wel mee aan de slag zal moeten goed **informeren**?
3. Hoe bereiken we dat er **draagvlak** ontstaat bij de erfgoedinstellingen voor het gebruik van standaarden in het algemeen en de standaarden uit DE BASIS in het bijzonder?

Afgeleide probleemstellingen:

- Hoe maken we duidelijk wat DE BASIS is
- Hoe kunnen we experts tot actieve inbreng aanzetten
- Hoe roepen we op tot deelname aan de discussie over DE BASIS
- Hoe communiceren we het belang van het volgen van DE BASIS
- Hoe doordringen we instellingen van hun eigen verantwoordelijkheid om aan kwaliteitszorg te doen
- Hoe laten we de instellingen zien dat DEN een nuttige rol vervult bij de totstandkoming van DE BASIS.

Doelen van de communicatie

Met de communicatie willen we bereiken dat (in termen van kennis, houding en gedrag, maar niet SMART geformuleerd):

1. De doelgroepen weten dat DE BASIS er is
2. De doelgroepen positief staan tegenover DE BASIS en er het nut van inzien
3. De doelgroepen actief deelnemen aan de discussie (inclusief meeschrijven aan het voorstel) over DE BASIS
4. De doelgroepen (waaronder ook management en beleidsmakers) DE BASIS daadwerkelijk toepassen (bij het schrijven van een projectvoorstel, of bij het indienen van een subsidieaanvraag voor een digitaliseringsproject)
5. De doelgroepen hun 'best practices' aanmelden en daarbij aanbevelingen doen voor kwaliteitsinstrumenten binnen DE BASIS.
6. De managers en beleidsmakers hun medewerkers de ruimte geven om deel te nemen aan de discussie. Deze beleidsmakers moeten dus op de hoogte zijn van DE BASIS en er het belang van inzien.
7. DE BASIS wordt beschouwd als een richtlijn voor instellingen om naar toe te groeien (als zij met de huidige praktijk daar nog onder zitten).

Doelgroepen voor de communicatie

1. Intern DEN.

1b. Intern: redactie DE BASIS

Opm.: de redactie representeert het hele erfgoedveld. Leden redactie nemen deel namens hun achterban.

- 1c. Expert teams per bestandsformaat/onderwerp

Tekst

Beeld

Audiovisueel

Geo-informatieDuurzaamheid

2. Erfgoedveld algemeen (brede groep)

2b. Professionals uit het erfgoedveld die een subsidie-aanvraag willen doen voor digitalisering (Digitaliseren met beleid)

2c. Managers en beleidsmakers

3. Stakeholders
4. Experts op het gebied van kwaliteitsinstrumenten
5. Subsidieverstrekkers digitaal erfgoed
6. Leveranciers ICT-diensten voor erfgoedinstellingen

Het feit dat de redactie namens het veld optreedt brengt met zich mee dat het belangrijk is om ook helder over die redactie te communiceren. Term zelfregulering is hierbij relevant. Ook de expertteams zullen in de communicatie een plaats krijgen.

Strategie

- Gebruik maken van het belang dat in verband met subsidieregelingen zoals Digitaliseren met Beleid aan DE BASIS gehecht wordt. Inmiddels volgt ook het Prins Bernhard Cultuurfonds DE BASIS Vindbaarheid, en loopt in de provincie Brabant een procedure om DE BASIS als eis op te nemen.

- Transparant communiceren, zodat het erfgoedveld zich betrokken kan voelen bij het project. Eenvoudige taal gebruiken.
- Inzetten op herhaling: in elke nieuwsbrief van DEN een klein nieuwsfeit over de DE BASIS aan de orde laten komen.
- Actieve inbreng bij het vaststellen van de normen in eerste instantie van de redactie (experts uit het veld) vragen.
- Experts als ambassadeurs inzetten om de boodschap van DE BASIS te verspreiden. Andere ambassadeurs kunnen professionals met een lange staat van dienst zijn.
- Instellingen die DE BASIS goed inzetten ruimte geven om zich hiermee te profileren: DE BASIS loont.
- Resultaten/successen noemen: subsidieregelingen die DE BASIS volgen, certificering.
- De groep die nog niet echt toe is aan actieve deelname aan de discussie over DE BASIS, wel goed informeren. Op de langere termijn zal het helpen als mensen weten dat DE BASIS er is en dat ze daar op den duur ook iets mee moeten doen.
- Consequent de term DE BASIS (acroniem voor 'Digitaal Erfgoed: Bouwen Aan Succesvolle ICT-Strategie') gebruiken.
- Duidelijk maken dat zelfregulering in kwaliteitszorg toch al een noodzaak is, en dat DEN in het belang van het veld bereid is de bestaande discussie en aanwezige kennis/praktijk voor het veld zichtbaar te maken.
- De doelgroepen betrekken bij het gehele proces. Ook over de expertgroepen en redactievergaderingen berichten.
- Aandacht besteden aan behoeften/problematiek van de kleinere instellingen. Zij willen in korte bewoordingen horen hoe ze digitalisering moeten aanpakken.
- Praktische informatie blijven geven om zo de theoretische, specialistische boodschap te vereenvoudigen. Kortom: werken met standaards is belangrijk, maar hoe doe je dat dan in de praktijk?

Fasen DE BASIS

Fase redactie (focus 1 thema per ronde)

Discussielijst, bijeenkomsten en wiki zijn beschikbaar voor de communicatie met en tussen de redactieleden/expertgroepen. Op de DEN-site berichten over de samenstelling van de redactie en het Plan van Aanpak.

Voorstel DE BASIS voor vervaardiging en duurzaamheid

Beschikbaar stellen op wiki; berichten in de nieuwsbrief. Korte, laagdrempelige verslagen expertgroepen op DEN-site vermelden. Met bij voorkeur illustraties.

Openstelling voor commentaar

Iedereen kan zijn mening geven (zonder in te loggen)

Concept DE BASIS voor vervaardiging en duurzaamheid

Als voorlopige set bekendgemaakt worden via de wiki, maar ook via den.nl

Toetsen in de praktijk

Scenario's uitwerken. Berichten via wiki en nieuwsberichten.

Evt. aanpassen basisset

Berichten via wiki en nieuwsberichten

Definitieve basisset

Breed communiceren. Via Digitaliseren met beleid, drukwerkje (zelftest), nieuws

Communicatiemiddelen

Webpagina DE BASIS op DEN-site up tot date houden (ook formulier voor certificering etc.) + homepage DEN gebruiken voor actuele stand van zaken (net als RSS-feed en nieuwsbrieven natuurlijk)

Presentatie (PPT) over DE BASIS maken: proces, vindbaarheid, stand van zaken vervaardiging en duurzaamheid.

Nieuwsbericht Plan van Aanpak basisset

Wiki DE BASIS

De wiki is in 2007 als site over Vindbaarheid opgezet. De inhoud moet nu algemener worden, met de subniveaus Vindbaarheid en Vervaardiging/Duurzaamheid.

Inventarisatie onder redactie en experts (maart/april)

Samenstelling expertteams (april)

Organiseren expertmeetings (mei)

1e fase van commentaar leveren op het voorstel voor het thema

Vervaardiging/Duurzaamheid (t/m half september)

Door het analyseren van de gebruikstatistieken is te bepalen of de wiki door een representatief aantal personen is geraadpleegd. We streven naar eenzelfde aantal bezoekers als bij het voorstel voor vindbaarheid (2007).

Bevriezen van een conceptversie DE BASIS Vervaardiging/Duurzaamheid (half september)

Analyseperiode op basis van conceptversie (half september t/m half november)

2e fase van commentaar leveren (half september t/m half november)

Vervaardiging/Duurzaamheid 2e versie

Vaststellen 1e versie DE BASIS Vervaardiging/Duurzaamheid (half november t/m half december)

Publicatie 1e versie o.a. in voorwaarden Digitaliseren van Beleid (eind december)

Publiceren over het proces van totstandkoming van DE BASIS in samenwerking met redactie.

Uitbouwen en up-to-date houden van DE BASIS-wiki (wiki.den.nl).

Berichtgeving

Berichten in de DEN-brief

Bericht in Archievenblad

Bericht in Museumberichten

maken wie we graag zouden willen zien op de wiki met hun reacties

In directe contacten mensen aansporen de wiki te raadplegen, ook via experts

Berichten via SenterNovem

Berichten via OSOSS en e-Overheid

Artikel in Informatie Professional

Oproep in Nieuwsflash IP

Bericht naar NED-BIB mailinglijst

Bericht op Archiefforum

Bericht op ARCHWEB-L

Artikel in E-data

Aanhaken bij nieuwsbrieven digitaliseringsprojecten zoals Metamorfoze, CATCH e.d.

DE BASIS in het Register markeren en als set vindbaar maken

Internationaal: 'The Heritage Essentials: Building A Successful ICT Strategy'.

Voor de persberichten een mailadressenlijst in de Relatiebeheersysteem aanmaken en eens in de zoveel tijd een export naar outlook.

Let op: voorkomen spam op wiki

Aantonen meerwaarde DE BASIS

Verhalen uit de praktijk moeten veel duidelijk maken over het belang van DE BASIS. Succes-stories.

Nieuw idee (juni 08): In overleg Museumvereniging DE BASIS als criterium voor "Geregistreerd Museum" invoeren.

Idee: Onderzoek naar relatie online aanwezigheid en fysiek bezoek.

Contentmeeting DE BASIS

Combinatie van inhoudelijke bijeenkomst en een social event om de betrokkenheid van het veld bij DE BASIS te stimuleren.

In Roadshow

Tijdens de Register Roadshow moet DE BASIS een duidelijke plaats hebben.

Presentaties of workshops tijdens Congressen en symposia

Hiervoor gebruik maken van de bestaande lijst van bijeenkomsten (Intranet DEN)

Drukwerkje basisset

Gedrukte uitgave van de basisset laten maken. Een vervolg op de zelftest vindbaarheid of een boekje/brochure waarin alle standaarden tot dan toe opgenomen zijn.

Flyers

Aan de hand van fases in het project DE BASIS kunnen we een factsheet maken die in congresmappen worden ingestoken of die op een tafel liggen 'om mee te nemen'.

Eerste erfgoedwebsite(s) volgens de DE BASIS

De eerste website(s) die voldoen aan de basisset krijgen het DE BASIS certificaat.

Dwarsverbanden met andere sectoren en landen

Door te vergelijken van de kwaliteitszorg van andere sectoren of landen kunnen we het belang beter aantonen.

Webtools

Onderzoeken of een validator op de website kunnen maken waarmee mensen bijv. tekst kunnen checken op metadata, juiste structuur e.d. Downloadbare tools voor bijv. kleur callibratie e.d. Het mooiste zou zijn dat de zelftest echt helemaal digitaal zou werken met ook aanbevelingen digitaal: lees dit eens, let daar eens op.

Tutorials.

Evaluatie communicatie

Via de statistieken is te zien hoeveel bezoekers op de wiki komen. In de wiki zelf zijn wijzigingen en opmerkingen duidelijk te volgen.

Als dat er niet voldoende zijn, de communicatie bijsturen.

De mate van succes van de wiki, vergaderingen met de redactie en de inbreng van mensen uit het erfgoedveld kan niet volledig aan communicatie toegeschreven worden.

